

روزنامه شرق

دوشنبه ۱۷ آبان ۱۴۰۰ ۲ ربیع‌الثانی ۱۴۴۳ ۸ نوامبر ۲۰۲۱
سال نوزدهم • شماره ۴۱۲۸ • ۱۲ صفحه

اذان ظهر تهران ۱۱:۴۸ • اذان مغرب ۱۷:۲۲
اذان صبح فردا ۵:۰۸ • طلوع آفتاب ۶:۳۴

www.sharghdaily.ir
fardashargh@gmail.com

روزنامه‌فرو

صنف

دو چرخه خاطره مشترک چند نسل است

مکرر مسئولان وقت، با جمله‌های تکراری سربار بودن و هزینه‌داشتن و درآمانزایبودن، دوچرخه همیشه کسانی را داشته که جا خالی نکنند و بایستند. طعنه‌ها را بشنوند و کار کنند. جدی گرفته نشوند و ادامه بدهند. تکناهای مالی را طاقت بیاورند و جا نزنند. در رکود مطبوعات و فحطی نشریات کودک و نوجوان، کسانی بوده‌اند که به کار برای نوجوان‌ها اعتقاد داشته باشند و چراغ دوچرخه را روشن نگه دارند.

۲. دوچرخه وقتی صنعتی بودند و اگر بگذارند بماند، به‌زودی نوجوانان دهه نودی خواهند بود. چهار دهه ایستادن در کنار نوجوان‌ها، برایشان نوشتن، آثارشان را خواندن، حرف‌زدن، شنیدن، بودن، اتفاق کمی نیست. دوچرخه

شیوا حریری

۱. کمتر از دو ماه دیگر، اگر بمانیم، ۲۱ ساله می‌شویم! و اگر از اهالی فرهنگ باشیم، می‌دانید ۲۱ساله‌شدن یک هفته‌نامه، آن هم نشریه نوجوان، چقدر مهم است! دوچرخه با همین اگر‌ها به امروز رسیده، هیچ وقت نبوده که از نگرانی بودنش رها باشیم. حتی در آن روزهای پرکار، روزهایی که دوچرخه دوشنبه‌ها هم منتشر می‌شد، روزهای دوچرخه‌های ۲۴ صفحه‌ای و ۳۲ صفحه‌ای، وقت‌های ویژه‌نامه‌های جلددار، وقتی سه‌چرخه هنوز بود. بعد از ویژه‌نامه‌های تاستانی، بعد از تولدها و نوروزها، وقتی از هزار هزار کار شبانه‌روزی رها شده بودیم، وقتی می‌خواستیم برای آینده برنامه‌ریزی کنیم، می‌گفتم... اگر بودیم... دوچرخه با همین اگر‌ها بزرگ شده، ما با همین اگر‌ها، با همین نگرانی‌ها، با همین احساس نامنی از نامعلومی فردا در کنارش مانده‌ایم. در همه این سال‌ها، با کمترین بودجه و امکانات برای کار، بار بی‌توجهی و بی‌مهری

دور دنیا

بزرگ‌ترین ماه‌گرفتگی قرن

ایسنا: حدود دو هفته دیگر طولانی‌ترین ماه‌گرفتگی قرن رخ می‌دهد. به گزارش اینسایدر، در اولین ساعات ۱۹ نوامبر (۲۸ آبان)، زمین از میان ماه و خورشید عبور خواهد کرد و سایه خود را بر ماه خواهد انداخت. این ماه‌گرفتگی در ساعت چهار صبح به وقت منطقه زمانی شرقی (۱۱:۳۰ تهران) به اوج خود می‌رسد. در این لحظه سایه ما ۹۷ درصد از ماه را پنهان خواهد کرد و ماه ظاهری سرخ‌رنگ پیدا می‌کند. به گفته ناسا، این ماه‌گرفتگی ناقص به مدت سه ساعت و ۲۸ دقیقه و ۲۳ ثانیه به طول می‌انجامد که از همه ماه‌گرفتگی‌های سال ۲۰۰۱ تا ۲۱۰۰ طولانی‌تر خواهد بود. این ماه‌گرفتگی به صورت جهانی قابل رؤیت نخواهد بود و تنها در مکان‌هایی که ماه بالای افق قرار دارد، دیده می‌شود. ساکنان آمریکای شمالی در هر ۵۰ ایالت

www.sharghdaily.ir

دوشنبه ۱۷ آبان ۱۴۰۰ ۲ ربیع‌الثانی ۱۴۴۳ ۸ نوامبر ۲۰۲۱
سال نوزدهم • شماره ۴۱۲۸ • ۱۲ صفحه

اذان ظهر تهران ۱۱:۴۸ • اذان مغرب ۱۷:۲۲
اذان صبح فردا ۵:۰۸ • طلوع آفتاب ۶:۳۴

fardashargh@gmail.com

روزنامه‌فرو

به دلیل نبود مدیریت صبح هرساله دهها هزار تن از سیب آذربایجان غربی هدر رفته و به سبب صنعتی تبدیل می‌شود. / عکس: علی غیور، فارس

صنف

دو چرخه خاطره مشترک چند نسل است

سال‌هاست که دیگر فقط یک نشریه نیست. یک جریان فرهنگی است. دوچرخه نقطه وصل و حلقه ارتباط چند نسل از نوجوان‌هاست. جریانی که با ادامه‌اش بین نسل‌ها ارتباط برقرار می‌کند و خاطره مشترکشان می‌شود. از نوجوان‌های دوچرخه چه بسار که نویسنده و روزنامه‌نگار و شاعر و تصویرگر و عکاس و مترجم شده‌اند. چه بسیار که معلم و پزشک و صنعتگر و مهندس شده‌اند. چه بسیار که... اما مهم‌تر از آن این است که دوچرخه پناه نوجوان‌های زیادی در سال‌های بحرانی نوجوانی بوده و کمک کرده گذر از کودکی به بزرگسالی راحت‌تر باشد.

۳. دوچرخه که در بحران کاغذ، از ۱۶ صفحه همیشگی‌اش به هشت صفحه رسیده بود، قرار است دیگر چاپ نشود و فقط به شکل مجازی منتشر شود. این اولین اقدام مدیریت جدید روزنامه همشهری است. احتمالاً برای کم‌کردن هزینه‌ها. اما همه اینها برای چه کسی اهمیتی دارد؟ چه کسی مسیری را که دوچرخه در ۲۱ سال آمده دنبال کرده است؟ برای کسی اهمیت دارد که مطبوعات وجود داشته باشند یا نه؟ بازمانده مطبوعات کودک و نوجوان چطور؟ اصلاً کسی به نوجوان‌ها فکر می‌کند؟

هفته‌نوشت

جامعه از نفس افتاده

منجر شده است.

ولی در این رفت‌وآمدها و تنش‌های کلان بخشی از جامعه از نفس افتاده و دیگر توان اداره‌کردن زندگی خود را ندارد و کم‌کم خیابان‌خواب و یکی از ده‌ها هزار آسیب‌دیده اجتماعی می‌شود.

نابرابری‌های اجتماعی و آسیب‌های برآمده از آن همواره یکی از برجسته‌ترین چالش‌های اداره‌کردن شهرها بوده است. اقتصاد و جامعه‌شناسی شهرهای بزرگ به‌ویژه کلان‌شهرها و پایتخت‌های پرجمعیت به پیچیده‌ترشدن برخی آسیب‌ها و ژرف‌ترشدن برخی شکاف‌ها انجامیده است. هرچه وضعیت کلان اقتصاد ملی پرمسئله‌تر باشد، فراگیری این آسیب‌ها بیشتر می‌شود و نموده‌های این آسیب‌ها همه جا روزمره دیده می‌شوند. چالش ژرف‌ترشدن شکاف اقتصادی-اجتماعی در کشور ما و به‌ویژه در تهران هم مسئله‌ای نگران‌کننده است. با این‌همه بیشتر آسیب‌های اجتماعی یک‌شبه و ناگهانی پدید نیامده‌اند. ریشه بسیاری از این آسیب‌ها و چالش‌ها شکاف ژرفی است که میان برخورداران از سرمایه‌ها و فرصت‌ها با ناب‌خورداران و محرومان و بی‌حساب‌و‌کتاب بودن چرایی بالانشینی برخی و به خاک سیاه ماندن دیگران پدید آمده است. آنچه مهم است، این است که پدیدهای را که ناگهانی و تکنانشی رخ نداده و ریشه در مسئله‌های کهنه و فراتر دارد، نمی‌توان با دستورهای فوری، آتی و طرح‌های ضربتی موضعی و موضوعی از میان برداشت. آنکه می‌خواهد با شکاف برخوردار-ناب‌خوردار، فاصله میان جنوب و شمال، حاشیه‌نشینی و آسیب‌های اجتماعی مبارزه کند، نخست باید ریشه‌ها و خاستگاه‌های این وضعیت را درست بشناسد و بتواند بر شاخص‌های اقتصاد ملی و روابط بین‌المللی اثر بگذارد. فقر فراگیر، کاهش توان اقتصادی مردم، نامتناسب‌بودن درآمدها با هزینه‌ها، رشد نجومی قیمت مسکن، بی‌کاری و نابرابری در دسترسی به فرصت‌ها و سرمایه‌ها و بی‌معناشدن شایستگی‌ها در روند رشد کار و پیشه در فضایی پرتنش، برخی از این پدیدآورنده‌ها هستند. مهاجرت مردم رفتاری از سر سرخوشی و بی‌دلیل نیست. مهاجر پیش از آنکه چیزی به دست بیاورد، شبکه خویشاوندی، پشتیبانی‌های اجتماعی و خاطرات زیسته هویتی خود را بر جای می‌گذارد و ناگزیر جابه‌جا می‌شود. نابرابری میان استان‌ها، ابرچالش‌های محیط‌زیستی، رکود کسب‌وکارهای محلی و بومی و رکود صنعت گردشگری به روند مهاجرت به سوی پایتخت دامن زده است. ناکاری‌ها و کارهای غیررسمی در ابرشهر نزدیک به ۱۰ میلیون نفری برخی را بر آن می‌دارد که جابه‌جا شوند؛ گرچه پس از جابه‌جایی با چالش‌هایی پیچیده‌تر روبه‌رو خواهند شد.

نظام‌های اجتماعی محله‌ای و کاستی در تأمین اجتماعی فرایکر هم برای شهروندان جایی مانند تهران شرایط زندگی را دشوارتر می‌کند. افزایش بی‌محابای هزینه مسکن و ناتوانی در فراهم‌سازی هزینه‌ها بسیاری را وادار به مهاجرت به شهرهای دیگر در استان تهران کرده که خود به افزایش ناگهانی نرخ مسکن در همه شهرستان‌های این استان و پیچیده‌ترشدن وضعیت سکونت مردم کم‌برخوردار می‌شود.

الهام فخاری

تحلیل

توصیه یا اجبار؟

محسن هاشمی
کارشناس فرهنگی

● موضوع حساب اجباری از جالش‌های جدی نظام در بعد داخلی مانند سنتی‌با آمریکا در بعد خارجی است.

نخست دو چیز را باید از یکدیگر تفکیک کرد. باور به وجوب حساب در آموزه‌های نبوی و دیگری جرم‌انگاری ترک حساب در سپهر عمومی از سوی حکومت.

حساب اسلامی در باور من و اندکی از پژوهشگران مطالعات حدیث و معارف قرآنی ناظر به آنچه پس از انقلاب اجباری و ترویج شده، نیست و البته به عدد مؤمنان در جهان تنوع حساب داریم که در ترکیه، مصر، لبنان، اندونزی، مالزی، آمریکا و... قابل مشاهده است. در پیشینه تاریخ اسلام درباره حساب زنان چند نکته درخور توجه و درس‌آموز است. نخست اینکه توصیه به حساب زنان با بیشتر به خود گرفتن جلیب و در سال ششم هجرت و تأکید بر زنان رسول‌الله و مؤمنان شکل گرفته است.

دیگر اینکه حکم حساب برای اهل کتاب و اهل ذمه و کنیزان نبوده است. به این معنا که این حکم مبتنی بر ایجاد وجاحت برای زنان مؤمن به منظور پیشگیری از آزار و اذیت مردان که عمدتاً نسبت به کنیزان رخ می‌داد، وضع شده است.

از سوی دیگر سیره عصر نبی و خلفای راشدین بر پذیرش نحوه پوشش روستاییان، کوچ‌نشینان و زنان غیر آزاد بوده است. به‌همین‌دلیل در ابواب فقهی نیز از گذشته‌های دور بای درباره حساب نداریم؛ برخلاف آنچه درباره طهارت، نجاست، نماز، روزه، حج، زکات، جهاد و... ابواب مفصلی موجود است. برداشت نگارنده، تأکید آموزه‌های دینی و سیره محمد پیامبر که سلام خدا و مؤمنان بر او باد، بیش از توصیه به حساب بر عفاف (زن و مرد) است.

جرم‌انگاری حساب در ایران پس از انقلاب اسلامی سال ۵۷ مشابه همان نتایج رخداد اجتماعی- عقیدتی در کشمیر پاکستان را دارد که مستند به فقه سنتی، زنان حق طلاق نداشتند و ناگزیر زنان برای راهایی از سلطه قهر خشونت‌آمیز شوهران شان، مرتد می‌شدند. مرحوم مطهری نقل به مضمون می‌گفت که اجتهاد در این زمینه به کار می‌آید تا مسلمانان مجبور نتوند برای آزادی و راهایی از شر، ترک دین کنند و مرتد شوند.

چنانچه ریشه‌های مردسالاری در جرم‌انگاری ترک حساب وجود ندارد، نظام فقهی ولایی باید جرم‌انگاری درباره ترک سایر واجبات و انجام سایر محرمات نظیر صداقت گفتار، پیمان‌شکنی، نیکی به والدین و روزه‌نگرفتن، غیبت‌کردن، ترک نماز و... را نیز انجام دهد! پس چرا دراین‌باره چنین نکرده است؟!

حکم فقهی وجوب حساب برای مؤمنان الزام اخلاقی دارد و این‌ب الزام قانونی و جرم‌انگاری‌اش در سپهر عمومی بسی متفاوت است. اولی موجب تعالی و تزکیه است؛ چراکه مؤمنان، مختارانه برگزیده‌اند و دومی فاقد ارزش اخلاقی؛ چون اجبار پسوند آن است. حتی اگر حساب مدنظر قرائت رسمی حکومت را واجب بدانیم، بد نیست مقایسه‌ای کنیم بین میزان توجه ما و البته مقامات و کارگزاران عالی نظام، به این واجب و سایر واجباتی که از نظر آموزه‌های دینی در صدرند نظیر: عدالت‌ورزی در اجتماع، راست‌گویی، گره‌گشایی از کار مردم، اخلاق حسنه، وفای به پیمان، نیکی به والدین و دوری از ریسکاری و...؛ این تغییر در بساور به ارزش‌های دینی نتیجه نگاه مردسالارانه و پروپاگاندای رسانه‌ها است. همین مسئله برای ارت، شهادت و دیده‌زنان نیز پیش آمده است.

به گمانم دانشجوی معارف دینی در هیچ یقینی متصلب نمی‌ماند؛ بلکه همواره خود را بر کشف مدام حقیقت و اجرای عدالت اجتماعی متعهد دانسته، در این جست‌وجو می‌کوشد.

همسایه‌ها

در جست‌وجوی گم‌شده

مردم بیش از حد بود و همه تلاش می‌کردند به داخل فرودگاه بروند. یک سرباز آمریکایی ما را صدا زد و گفت که می‌تواند کمک کند. ما برای اینکه کودک صدمه نبیند، او را به همان سرباز آمریکایی دادیم تا به داخل فرودگاه انتقال داده شود. نیم ساعت بعد ما هم داخل فرودگاه رفتیم. اما سهیل و آن سرباز آمریکایی در ایفاقتیم». پدر و مادر سهیل، هم‌اکنون در آمریکا به سر می‌برند. آنها به نظامیان آمریکایی به‌ویژه آنهاپی که در روند تخلیه بودند اطلاع دادند، اما تاکنون سرنخی به داخل فرودگاه انتقال

داده شود، اما از آن زمان تاکنون از سهیل خبری نیست. پدر کودک گم‌شده ۱۰ سال محافظ سفارت آمریکا در کابل بوده است، گفت: «پس از سقوط کابل به فرودگاه رفتیم، اما از دام

ایندپندنت؛ یک نوزاد دوماهه افغانستانی که از سوی خانواده‌اش در جریان تخلیه در ماه اگوست و انتقال به فرودگاه کابل به یک سرباز آمریکایی سپرده شده بود، ناپدید شده است. پدر و مادر این کودک، در تلاش‌اند سربازی را پیدا کنند که کودک را از آنها گرفته است. نام کودک گم‌شده سهیل است. میرزاعلی و ثریا پدر و مادر سهیل، در گفت‌وگو با رویترز گفته‌اند که به دلیل از حدام مردم در ورودی فرودگاه کابل و برای اینکه کودک آسیب نبیند، او را به یک سرباز آمریکایی سپرده‌اند تا به داخل فرودگاه انتقال

داده شود، اما از آن زمان تاکنون از سهیل خبری نیست. پدر کودک گم‌شده ۱۰ سال محافظ سفارت آمریکا در کابل بوده است، گفت: «پس از سقوط کابل به فرودگاه رفتیم، اما از دام

هالیوود رویترز: کتابی که به‌تازگی منتشر شده، ادعا می‌کند ناتالی وود بازیگر هالیوود در نوجوانی توسط کرک داکلاس مورد تجاوز جنسی قرار گرفته بود. لانا وود، خواهر ناتالی این ادعاها را در کتابی به نام خواهر کوچک مطرح کرده است. جسد ناتالی وود که یکی از محبوب‌ترین هنرپیشه‌های هالیوود بود، در نوامبر سال ۱۹۸۱ در کنار قایق تفریحی او پیدا شد.

بی‌بی‌سی: جورج کلونی، بازیگر سینما، با انتشار نامه سرکشاده‌ای از رسانه‌ها خواست عکس‌هایی که چهره فرزندانش را نشان می‌دهد منتشر نکنند. این ستاره سینما می‌گوید که به‌ویژه به دلیل نوع کار همسرش، چنین تصاویری دو فرزندش را در معرض خطر قرار می‌دهد. امل کلونی وکیل حقوق بشر است که به گفته آقای کلونی، گروه‌های تروریستی را به محاکمه می‌کشاند.

تایمز: آنجلینا جولی گفته است که حادثه تلخ پیش‌آمده در صحنه فیلم‌برداری فیلم «زنگار» نشان می‌دهد که عوامل این فیلم به صورت حرفه‌ای راهنمایی نشده‌اند. وی در این مصاحبه ادامه داد: من نمی‌توانم تصور کنم که این خانواده‌ها چه می‌کشند. در این لحظه غم و اندوه و مصیبت آن حادثه کاملاً طاقت‌فرساست. من همیشه بسیار مراقب بودم، زیرا مجبور بودم زیاد با اسلحه کار کنم.

اتفاق

الجزیره: رئیس‌جمهور فیلیپین بار دیگر ضمن انتقاد از دادگاه کیفری بین‌المللی که به‌تازگی دستور تحقیقاتی درباره نبرد مرگ‌بار او علیه مواد مخدر در این کشور را صادر کرده، گفت که او مسئولیت مرگ قاچاقچیان مواد مخدر را برعهده می‌گیرد. رودریگو دوترت گفت فقط زمانی به دادگاه لاهه می‌رود که مرده باشد و خودش را تسلیم صلاحیت قضائی این دادگاه بین‌المللی نمی‌کند.

دیلی‌میل: «مارلیا مندوسا»، خواننده سرشناس برزیلی، در یک سانحه هوایی در جنوب شرقی این کشور کشته شده است. او ۲۶ سال داشت و در سبک کانتری می‌خواند و یکی از نمادهای جنبش فمینیستی برزیل بود. او برای برگزاری کنسرت عازم ایالت میناز ژرایس بود. چهار نفر دیگر از جمله عمو و تهیه‌کننده او در این سانحه جان باختند.

بی‌بی‌سی: صدها نفر از فعالان ضد ساختار حاکم در مرکز لندن با پلیس درگیر شدند. این درگیری در شب موسوم به شب آتش یا شب گای فاکس صورت گرفت و گزارش شده هشت مأمور پلیس زخمی و ۱۲ نفر بازداشت شده‌اند. گروهی از این افراد آدمک بوریس جانسون، نخست‌وزیر بریتانیا را به آتش کشیدند و یکی از آنها فریاد زد «بسوز، بوریس بسوز».